

سید وارث شاہ رحمۃ اللہ

دیس پنجاب والا یہ عظیم شاعر ضلع شیخوپورہ دے اک پنڈ جنڈیالہ شیر خاں وچ 1722ء دے قریب پیدا ہویا۔ آپ دے والد داناں سید گل شیری۔ وارث شاہ نے پہلاں اپنے پنڈ دی میت دے امام کولوں تعلیم حاصل کیتی فیروزپور جا کے اوس ویلے دے عالم مفرد م حافظ غلام مرتضیٰ قصوری کولوں درس نظامی دی تعلیم حاصل کیتی ایس دوران آپ نے قرآن، حدیث، تفسیر، فقہ، طب، نجوم تے ہور مذہبی علوم حاصل کیے۔ روحانی تربیت واسطے سید وارث شاہ رحمۃ اللہ پاکپتن چلے گئے تے بابا فرید گنج شکر رحمۃ اللہ ہوراں دی درس گاہ دے سجادہ نشین دے مرید ہو گئے۔ تے فیر مرشد دی اجازت نال ملکہ ہانس پنڈ وچ چلے گئے تے میت تے امام بن گئے۔ امامت دے نال نال شعر آکھن دا شغل وی جاری رکھیا تے ”ہیر رانجھا“ ورگا شاہکار تخلیق کیا۔

جدوں ایہہ علاقہ سآکھاں دے حملیاں پاروں بدامنی دا شکار ہو گیا تے آپ اپنے آبائی پنڈ جنڈیالہ شیر خاں ہت آئے تے اتھے 1798ء وچ وفات پائی۔ آپ دامتاز جنڈیالہ شیر خاں وچ اے جتھے ہر سال ساؤن دے مہینے عرس منایا جاندا اے۔

سید وارث شاہ رحمۃ اللہ نے اپنے لافانی شاہکار قصہ ہیر رانجھا توں اؤ معراج نامہ، اشتر نامہ، چورھیں نامہ، دوہڑے، بارال ماہ لکھے تے قصیدہ زوہ شریف دا ترجمہ کیا۔

وارث شاہ رحمۃ اللہ نے قصہ ہیر رانجھا 1180ھ مطابق 1766ء وچ تخلیق کیا۔ ایس رومانی قصے وچ اوہناں چوندے جاگدے، ہسدے و ہسدے، دکھاں درداں وچ ڈبے ہوئے پنجاب دی سیاسی، سماجی، معاشی، مذہبی تے تعلیمی صورت حال دے پورے نقش اگھاڑے نیں۔ شاعری دے اعتبار نال قصہ ہیر رانجھا سب توں اچاتے سچ اے، وارث شاہ رحمۃ اللہ دے علم تے فضل دے چاں ہیر دے رتے رتے آتے روشن نیں تے ایہہ ایشاد دنیا دے بہترین ادب وچ ہوندا اے۔

مقت و زاری کردن برادران

آکھ را چھیا بھاکہ بنی تیرے، دلس اپنا چھڈ سدھار ناہیں
ویرا اہڑی جایا جا ناہیں، سانوں نال فراق دے مارناہیں

ایہہ بانڈیاں تے آسیں ویر تیرے، کوئی ہور وچار وچار ناہیں
بخش ایہہ گناہ توں بھایاں نوں، کون جیہا جو گناہ گار ناہیں

بھانیاں باجھ نہ مجلساں سوہندیاں نی، آتے بھانیاں باجھ بھارناہیں
بھائی مرن تے پوندیاں بھجج بانہاں، ہناں بھانیاں پرھے پروارناہیں

لکھ اوٹ ہے کول دیندیاں دی بھانیاں گھیاں جیڑی کوئی ہارناہیں
بھائی ڈھاؤندے بھائی اسار دے نیں، بھانیاں باجھ بانہاں بلی یارناہیں